

tet Raadighed for Jordegodsseierne; der blev sagt, at Bøndestanden var stærk, at Fæsteindretningen ogsaa havde sine Fordele, at Bøndestanden vel kunde vente, at det var af større Vigtighed, at man ikke overlode denne Sag, end at man udførte den paa en Maade, som kunde være til Skade for Bøndestanden. Jeg har holdt mig for Die, hvad der dengang blev udtalt, men jeg har ikke deri fundet nogen Forpligtelse til at gaae nogen derved fast betegnet Bei. Enkelte Bestræbelse var der, som den forrige Indenrigsminister udtalte sig for i bestemte Udtryk; han yttrede saaledes, at han vilde bestræbe sig for Hartkornets Egnalsering og Høveriets Afsløsning; Bestræbelseerne i begge disse Retninger har jeg overtaget paa mig og for min Deel bidraget, hvad jeg formaade, til at de bleve gennemførte, og Love ere udfomne derom. Der ved Siden af var der denne anden, denne større Sag, der af Nogle blev skildret som Selveiendoms Fremme, af Andre som Fæsteforholdets Regulering og atter af Andre som Fæstegodsets Overgang til Jordegodsseieren — thi dette laae der vel egentlig bagved, saavidt jeg kan fatte. Jeg har troet, at det under de nærværende Omstændigheder dog ikke endnu var den rette Tid for Regjeringen til at gribe ind og ordne dette Forhold; derimod har jeg tilladt mig at slutte mig til de Bestræbelse, som under den føregaaende Rigsdag fremkom til at virke til en frivillig Ordning af disse Forhold, til at høre Baandet og til at lette Overgangen. Der er siden forrige Rigsdag udfommet flere mindre Love, som gaae ud paa at lette Bøndestanden Erhvervelsen af de Jorder, de ere i Besiddelse af. Jeg sigter herved til Loven om Creditforeninger, jeg sigter til Loven, som tilstiger visse Lettelser for Brugerne og deres Efterlatte, naar de erhverve sig Eiendomme. Til disse Foranstaltninger slutter sig det nærværende Lovforslag, der ikke er fremkommet fra Regjeringen, men er fremkommet som et privat Forslag, hvilket, efter min Opfattelse, ganske vist vil have den samme Virkning, og i Forbindelse med nogle af de andre Love befordre Overgangen til Selveiendom.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorfor der ikke fra min Side er taget stærkere til Orde i denne Sag, da den blev behandlet i det andet Thing, hvorfor jeg fornemmelig har bestjæftiget mig med den, da den kom for i dette Thing, da er Anledningen dertil en dobbelt: deels den, at jeg oftere har været forhindret ved andre Forretninger, navnlig ved Forretninger her i Thinget, fra at være tilstede, naar den blev forhandlet i det andet Thing, deels tillige den, at den i det andet Thing blev behandlet navnlig fra Lehnscotrollens Standpunkt; jeg er saaledes kommen til mere at bestjæftige mig med dens Behandling her i Thinget. Naar jeg imidlertid her har taget Ordet i denne Sag, saa har det været i den Tanke og i den Formening, at de meget væsentlige Forandringer i den nærværende Fæstebøndestands Interesse, som deels her ere tilføiede, deels have været foreslaaede, burde være saadanne, at man kunde have en sikker Forvisning om, at man i det andet Thing vilde vedtage Lovforslaget, saaledes som det kom herfra; thi, naar dette ikke blev saaledes, naar der maatte forudsættes en vidtløftig Forhandling mellem Thingene, da vilde man, efter min Mening, vistnok der lade det falde. Jeg har derfor søgt at gjøre, hvad jeg formaade, for at Lovforslaget blev saaledes, at der dog var nogen Udflugt til, at det ikke skulde møde overveiende Hindringer paa sin videre Bei; saaledes som det nu er affattet, kan jeg ikke nægte, at jeg maa have et yderlig svagt Haab om, at det vil fremmes (Hør!). For ikke at bidrage Nogetsomhelst til at afskjære Muligheden af dets videre Fremgang, har jeg dog betænkt at stemme for dets Vedtagelse nu ved tredie Læsning i den Form, det nu har. — Forøvrigt har jeg ikke opfattet denne Lov saaledes, at dens Vedtagelse skulde influere paa Spørgsmaalet om, hvad der ellers kunde være at foretage med Hensyn til de Landboreformer, hvorom der nærmest er Tale; Paastud benytter jeg mig aldrig af.